

ABONNEMENT
BINNENLAND 6.00
BUITENLAND 7.50
PER JAARGANG
BIJVOORUITBETA-
LING. VOOR AN-
NONCES WENDE
MEN ZICH TOT DE
ADMINISTRATIE.

MAANDBLAD GEWIJD AAN DE MODER-
NE BEELDENDE VAKKEN EN KULTUUR
REDACTIE: THEO VAN DOESBURG.

ALLE STUKKEN DE
REDACTIE BETREF-
FEND: K. GALGE-
WATER 3, LEIDEN.
ALLE STUKKEN
VOOR DE ADMIN.
ADRESSEEREN MEN
MORSCHWEG 20,
LEIDEN, HOLLAND.

3E JAARGANG.

JANUARI NEGENTIENHONDERDTWINTIG.

NUMMER 3.

ARCHITECTONISCHE BESCHOUWING BIJ BIJLAGE III.

DOOR J. J. P. OUD.

Van de futuristische architectuur is ons weinig bekend. Zonderen we, om nader te noemen redenen het werk van Antonio Sant' Elia uit, dan is het weinige, dat tot ons gekomen is, in belangrijkheid niet evenredig aan de beteekenis der futuristische beweging als geheel. De oorzaak, dat het futurisme op architectonisch gebied improductiever was en een minder vruchtbaren bodem voor de verwerkelijking zijner beginselen vond, dan op schilderkunstig en literair gebied, is gemakkelijk af te leiden uit het feit, dat de architectuur niet, als de z.g. „vrije” kunst, een uitsluitend-esthetische bedoeling heeft. Daardoor is niet slechts het percentage der beoefenaars, dat het bovenal om de kunst (en niet speciaal om „hun portemonnaie!”) te doen is, belangrijk lager, dan op het gebied der „vrije” kunst, maar bovendien wreken excessen, die elders straffeloos voltrokken konden worden, zich hier op zeer alledaagsche wijze door praktijk of constructie. Zoo bleven dan in hoofdzaak de voortbrengselen der futuristische architectuur beperkt tot gips en papier, wat niet zoo heel erg te betreuren schijnt.

Niettemin was het futuristisch streven ook voor de bouwkunst van belang, en wel vooral als reactie op het voortwoekeren der, speciaal in Italië nog alleen-heerschende, passéïstische architectuur, zooals trouwens over het algemeen de beteekenis van het futurisme meer gezocht moet worden in de reactie, die het verwekte en in zijn systematische aantasting van geestelijk-doodende tradities, dan in zijn direct-positieve uitwerking.

De belangrijkste futuristische architect, de jong-gesneuvelde Antonio Sant' Elia, wiens beginselen in „De Stijl” No. 10, 2e jaargang, zijn aangehaald, neemt een eigenaardige plaats in dit milieu, waarvan hij als vertegenwoordiger geldt, in. Zijn werk (men vergelijke o. a. bijlage XX, No. 10, 2e jaargang) vertoont reeds een klaarheid van expressie, een onopzettelijkheid en van-zelf-sprekendheid, die allermint kenmerkend voor het futurisme waren. Het laat zich dan ook aanzien, dat zijn aansluiting bij de futuristen, meer aan enthousiasme voor het élan der beweging, dan aan overtuigde instemming te wijten was, en van zijn aangehaalde grondstellingen schijnt hoogstens die over de vergankelijkheid en tijdelijkheid der architectuur, den futuristischen geest te ademen, hoewel zelfs reeds de Amerikanen (die wel niet van eenzijdig-esthetische tendenzen verdacht zullen worden!) practisch tot